

Finanslov 2022

Større arbejdsudbud med
kompetencer til fremtiden

Danmark har brug for et større arbejdsudbud med kompetencer til fremtiden

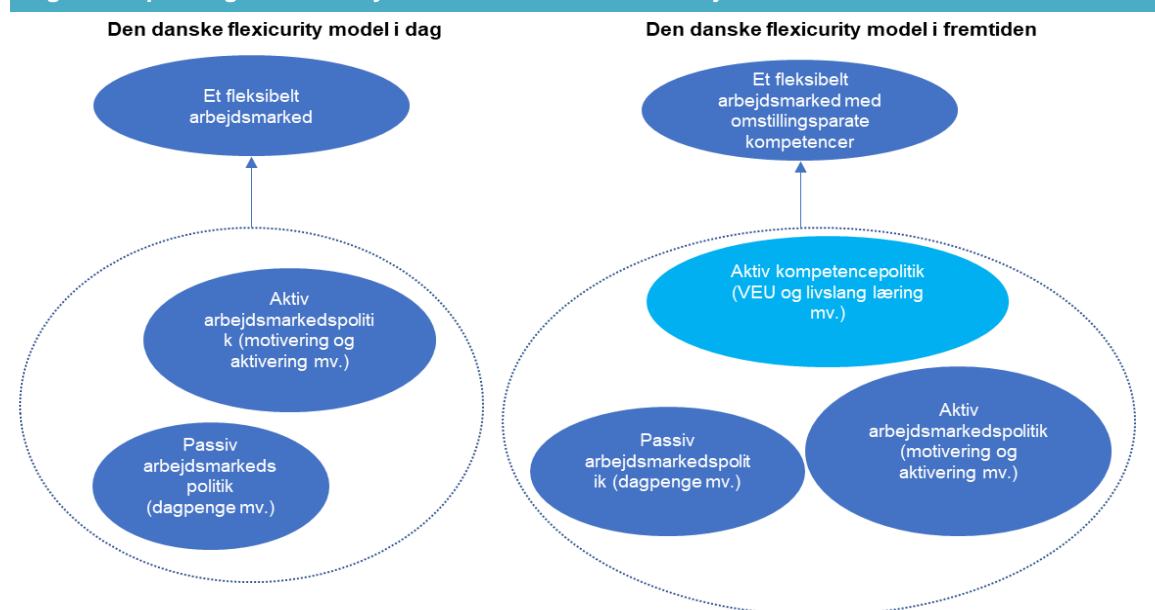
Danmark er kommet forholdsvis godt gennem corona-krisen, men står fortsat overfor udfordringer med mangel på arbejdskraft og arbejdskraft med kompetencer til fremtiden, hvis vi fortsat skal have vækst og råd til velfærd i fremtiden. FA har derfor 13 forslag til en kommende finanslov, der skaber bedre rammevilkår for efter- og videreuddannelse, udenlandske arbejdskraft og hjemmearbejde. Det vil øge arbejdsudbuddet og produktiviteten og give danskerne kompetencer til fremtiden og på sigt mindske nedslidningen på arbejdsmarkedet.

Behov for et større arbejdsudbud og mere fokus på aktiv kompetencepolitik

De seneste år er der gennemført politiske reformer, der mindsker arbejdsudbuddet med knap 11.000 personer¹. Det er derfor nødvendigt, at der gennemføres reformer, der som minimum modgår denne reduktion, hvilket skal ses i lyset af, at mange sektorer oplever rekrutteringsudfordringer, og efterspørgslen efter arbejdskraft er i mange sektorer rekordhøj². Samtidig er der behov for at investere i at forebygge ledighed og fysisk/psykisk nedslidning gennem mere efter- og videreuddannelse og mere viden.

Det koster omtrent 200.000 kr. om året, når en dansker går fra beskæftigelse til ledighed, hvilket svarer til knap tre års undervisning på en videregående uddannelsesinstitution. Derfor skal vi supplere arbejdsmarkedspolitikken med en aktiv kompetencepolitik, *jf. figur 1*.

Figur 1. Tilpasning af flexicurity modellen til fremtidens arbejdsmarked

¹ Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 66 (Alm. del) af 24. november 2020 stillet efter ønske fra Eva Kjer Hansen (V)

² Nyt fra Danmarks Statistik - Konjunkturbarometer for erhvervene juli 2021. Ifølge FA's barometer fra juli 2021 var det blandt penge- og realkreditinstitutterne er det 3 ud af 4 virksomheder, som har oplevet rekrutteringsudfordringer de seneste tre måneder

FA forslag til et større arbejdsudbud:

- **Omlæg 2 mia. kr. fra aktiv arbejdsmarkedspolitik til aktiv kompetencepolitik:** Danmark har i dag de højeste udgifter til aktiv arbejdsmarkedspolitik blandt OECD-landene³, men Danmark har ikke en højere beskæftigelsesfrekvens end de lande, vi typisk sammenligner os med. FA foreslår derfor, at udgifterne til den aktive arbejdsmarkedspolitik reduceres med 2 mia. kr. og omlægges til en aktiv kompetencepolitik for hele arbejdsstyrken, som kan forebygge ledighed og fysisk/psykisk nedslidning. Det vil på sigt øge arbejdsudbuddet.
- **Bedre rammevilkår for hjemmearbejde:** Analyser viser, at en øget anvendelse af hjemmearbejde vil øge arbejdsudbuddet med 2.000-11.000 fuldtidspersoner⁴. Derudover skaber det øget mobilitet og vækst i yderområderne. FA foreslår derfor, at der indføres et skattefradrag på op til 10.000 kr. til indretning af hjemmekontor, og der nedsættes en arbejdsgruppe, som skal se på, hvordan Danmark kan tilpasse sig et nyt arbejdsmarked og det hybride arbejdsliv.
- **Understøt det digitale internationale arbejdsmarked:** FA foreslår, at en arbejdsgruppe forholder sig til reglerne om social sikring og arbejdsskader i forhold til digitale internationale arbejdsmarked og kommer med bud på, hvordan reglerne kan justeres og skabe bedre rammer for at understøtte et moderne arbejdsmarked⁵.
- **Bedre rammevilkår for fastholdelse og tiltrækning af udenlandske talenter:** Ifølge Danmarks Statistik var der i 2020 godt 8.000 udvekslingsstuderende på de videregående uddannelser, mens kun halvdelen af de internationale studerende er i Danmark fire år efter end uddannelse⁶. FA foreslår derfor, at det skal undersøges, hvordan vi kan skabe bedre vilkår for at udenlandske studerende bliver i Danmark efter endt uddannelse. Derudover skal der afsættes 60 mio. kr. mhp. gøre rammevilkårene mere fleksibel, så det bliver mere attraktivt for danske virksomheder at hente udenlandske arbejdskraft til Danmark. Begge initiativer vil øge arbejdsudbuddet på kort sigt.
- **Skab bedre muligheder for flere erhvervskandidater:** Det skal i højere grad være muligt for bachelorer at kunne tage en kandidatgrad løbende, mens de bruger deres erhvervs erfaring. Det vil styrke samspillet mellem universiteter og erhvervsliv og øge arbejdsudbuddet på kort sigt. FA foreslår derfor, at der bevilliges 10 mio. kr. til en opsøgende indsats overfor virksomhederne, der beskriver mulighederne for virksomhederne og åbner dørene for erhvervskandidaterne.
- **Fordoble bevillingerne til forskningsprojektet om økonomiske effekter af godt arbejdsmiljø:** I forbindelse med *Ny ret til tidlig pension* blev der afsat i alt 24 mio. kr. over fire år til forskningsprojektet om økonomiske effekter af godt arbejdsmiljø. FA foreslår, at bevillingen fordobles med henblik på, at der etableres implementerbare værktøjer til virksomhederne, så

³ Ifølge OECD anvendte Danmark i 2018 knap 1 pct. af BNP på aktiv arbejdsmarkedspolitik, mens gennemsnittet for OECD-landene ca. 0,3 pct. Samtidig har vi i en årrække gennemført reformer, der øger incitamenterne til at arbejde, hvilket reducerer behovet for aktiv arbejdsmarkedspolitik.

⁴ Kraka ” *Stor samfundøkonomisk gevinst ved øget brug af hjemmearbejde*”, oktober 2020. FA ” *Øget anvendelse af hjemmearbejde kan øge velstanden markant*”, august 2020.

⁵ Med den store udbredelse af hjemmearbejde åbner det op for, at medarbejdere er placeret i hele verden. Det åbner op for international konkurrence om talenter. Derfor bør Danmark gå forrest for at skabe de bedst mulige rammer for at tiltrække international kvalificeret arbejdskraft, samt arbejde for, at barrierer for at arbejde fra udlandet minimeres. Det hybride arbejdsmarked kan udviske grænser, og kan medføre en omvendt braindrain.

⁶ Uddannelses- og Forskningsministeriet ” *Offentlige indtægter og udgifter ved internationale studerende*”, 2018.

viden fra projektet kan omsættes til branchespecifik praksis. Det vil på sigt reducere sygefraværet og nedslidningen og dermed øge arbejdsudbuddet.

Kompetenceudvikling af hele arbejdsstyrken

Fremtidens arbejdsmarked stiller anderledes og større krav til arbejdsstyrkens omstillingsevne og kompetencebehov samtidig med, at vores arbejdsliv gradvist bliver længere og længere. Det kræver, at vi klæder nutidens arbejdsstyrke bedre på.

Det er en stor opgave, som kun kan løftes, hvis virksomheder, medarbejdere og samfund løfter i fællesskab. Der er behov for, at øgede investeringer i mere i offentlig efter- og videreuddannelse, især med fokus på digitalisering og erhvervsrettede kurser.

I dag er det ca. 40 pct. af de beskæftigede, der har en videregående uddannelse, mens de offentlige udgifter til videregående efter- og videreuddannelse er faldet fra 4 pct. af de samlede offentlige udgifter til det videregående område i 2009 til blot 1,3 pct. i 2018⁷.

Samtidig skal samarbejdet mellem erhvervsliv og uddannelsesinstitutioner styrkes, både når det gælder efter- og videreuddannelse og de ordinære uddannelser. Alt for mange forlader de videregående uddannelser uden relevante erhvervskompetencer. Det gælder fx it-kompetencer. Dimittendledigheden på fx humanistiske uddannelser vil kunne nedbringes, hvis kandidaterne bliver bedre rustet til at møde erhvervslivets behov.

FA forslag til bedre kompetencer til fremtiden:

- **Flere offentlige investeringer i efter- og videreuddannelse:** Ifølge DEA anvendes kun 1,3 pct. af de offentlige uddannelsesmidler på videregående efter- og videreuddannelse. FA forslår derfor, at udgifterne til videregående efter- og videreuddannelse skal udgøre 4 pct. af de offentlige udgifter til det videregående område. Det kan fx være gennem et større taxametertilskud til efter- og videreuddannelse. Investeringerne bør målrettes både offentlige og private uddannelsesinstitutioner. Derudover foreslår FA, at der afsættes yderligere midler efter- og videreuddannelse for ufaglærte og faglærte.
- **Flere private investeringer i kompetenceudvikling gennem øget fradrag:** Virksomhedernes direkte uddannelsesomkostninger bør fradrages med 110 pct. Dermed øges virksomhedernes incitamenter til at investere i deres medarbejdere. Det vil gavne medarbejderne, virksomhederne og samfundet som helhed, idet produktiviteten stiger og ledigheden forebygges.
- **Mere efter- og videreuddannelse skal tilbydes online:** Efter- og videreuddannelse skal tilrettelægges, så forløbene passer ind i virksomhedernes og medarbejdernes hverdag og behov. Dvs. undervisningen skal kunne tilgås, når medarbejderne har brug for den (just in time). For at sikre en bedre incitamentsstruktur, bør taxametrene til fjernundervisning være den samme som ved fysisk tilstedeværelse ved undervisningen. Derudover skal det undersøges, hvordan Danmark kan blive frontrunner på korte uddannelsesforløb, herunder nano-degrees og micro-learning.

⁷ DEA "Offentlige udgifter til videregående efteruddannelse er halveret", maj 2020.

- **Styrk samarbejdet mellem erhvervsliv og universiteter:** Der bør ske en større understøttelse af de eksisterende advisory boards/aftagerpaneler, der findes på de videregående uddannelsesinstitutioner. FA foreslår derfor, at der afsættes 5 mio. kr. til en indsats, hvor Uddannelses- og Forskningsministeriet får til opgave at klæde de mange aftagerpaneler/advisory boards/uddannelsesudvalg bedre på med data og viden om dimittenderne. På den måde kan uddannelsesinstitutionerne og virksomhederne blive klogere på fælles udfordringer og ønsker til kompetencer, forskning, dimensionering, mv.
- **Styrk de studerendes faglighed i forhold til digitalisering:** De studerende skal have en bedre værktøjskasse til at imødekomme de mange krav, arbejdsmarkedet stiller i forhold til den digitale og teknologiske udvikling. Det gælder ikke mindst de samfundsvidenskabelige uddannelser, hvor rollen og kompetencerne som fx digital integrator og forståelsen for de digitale muligheder i forhold til løsningen af faglige og forretningsmæssige udfordringer skal være en naturlig del af uddannelserne.
- **Styrk digitale kompetencer fra 0-klasse og frem:** Når elever forlader folkeskolen, skal de have en grundlæggende forståelse af, hvordan it virker, herunder en forståelse af it-infrastruktur, databeskyttelse, datasikkerhed og deling af information. FA foreslår derfor, at der kommer fornyet fokus på de digitale kompetencer allerede fra 0-klasse. Kun på den måde kan vi sikre, at udviklingen af en ny generation af digitale indfødte kan være med til at opfinde og udnytte potentialet ved teknologien og digitaliseringens mange muligheder.
- **Fleksibilitet i optagelsen af elever til erhvervsuddannelserne:** Det er vigtigt, at erhvervsuddannelserne bevarer fleksibilitet i forhold til optag. Derfor foreslår FA at fastholde den fleksible regel om, at elever med en gymnasial uddannelse fortsat kan tage det toårige hovedforløb. Flere erhvervsuddannelser har behov for denne form for elever, der kan supplere EUX-elever.

BILAG – Provenuoversigt

Tabel 1. Provenuoversigt

	Mio. kr.
Udgifter	
Fordoble bevilling til forskningsprojekt om økonomiske effekter af godt arbejdsmiljø	25
Bedre rammevilkår for hjemmearbejde	25
Bedre rammevilkår for fastholdelse og tiltrækning af udenlandske talenter:	60
Skab bedre muligheder for flere erhvervs kandidater	10
Fleire offentlige investeringer i efter- og videreuddannelse	1.100
- heraf videregående efter- og videreuddannelse	800
Øget fradrag for uddannelsesomkostninger	100
Mere efter- og videreuddannelse skal tilbydes online	25
Styrk samarbejdet mellem virksomheder og universiteter	5
Styrk de studerendes faglighed i forhold til digitalisering	250
Styrk digitale kompetencer fra 0-klasse og frem	400
Udgifter i alt	2.000
Finansiering	
Reduktion af den aktive arbejdsmarkedspolitik	2.000

Anm: Det er lagt til grund, at de offentlige udgifter til videregående efter- og videreuddannelse udgør 400 mio. kr. årligt, jf. DEA's publikation "Offentlige udgifter til videregående efteruddannelse er halveret". Det er lagt til grund, at virksomhedernes uddannelsesomkostninger udgør knap 5 mia. kr. årligt. Der er ikke indregnet adfærdseffekter.

Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA)
Amaliegade 7, 1256 København K
33 91 47 00
fa@fanet.dk
www.fanet.dk